

กระบวนทัศน์ใหม่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น New Paradigm of Rajabhat University for Local Development

วัชรารภรณ์ ทวีกุล¹
Watcharaporn Thaweekul¹

บทคัดย่อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏจะพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักการของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 อย่างแท้จริงจำเป็นต้องปรับตัวในหลายมิติ ดังนี้ (1) การวางแผนนโยบายและการบริหาร ; ควรเสริมสร้างแนวนโยบายในการบริหารมหาวิทยาลัยเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (2) การผลิตบัณฑิต; ควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ (3) การวิจัย; วางแนวทางส่งเสริมการวิจัยโดยการตั้งกรอบการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยเฉพาะ (4) การบริการวิชาการ : ควรมีการกำหนดแผนกลยุทธ์เกี่ยวกับการบริการวิชาการโดยมีการกำหนดหน่วยงานขึ้นเฉพาะเพื่อทำหน้าที่บริการวิชาการ (5) การทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น : ควรมีการค้นคว้าวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อนำมายกระดับเป็นสินค้าวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (6) การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม : ควรมีการจัดการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง (7) การปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม : ควรเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับชุมชน และ (8) การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและท้องถิ่น: ควรมีการส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

คำสำคัญ : กระบวนทัศน์ใหม่, มหาวิทยาลัยราชภัฏ, การพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

Rajabhat University will be able to develop as the University for developing locality according to principle of Rajabhat University Act 2004 positively, it needs to adapt in several dimensions; (1) Policy and Management ; The university policy should be strengthened to meet the University's mission for local development, (2) Graduates Production ; the curriculum should be tailored to meet the needs and needs of the locality, (3) Research ; prepare guidelines for promoting research are set up by setting up research frameworks related to research for local development, (4) Academic Services : Strategic plans for academic services should be defined by determining the specific agency to service, (5) Local Arts and Culture Reservation and Maintain : It

¹ อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ; Corresponding email: chomchob49@gmail.com

should be researched and collected information about local arts and culture to raise the level of cultural value, (6) Energy and Environment Conservation: energy and environmental management should be taken seriously, (7) Improving, Transferring and Development of Technologies and Innovations. : It should strengthen the knowledge of technology and innovation for the community and (8) Development of University and Local Relationships : it should be encouraging local people intentionally change and so on.

Keywords : New Paradigm, Rajabhat University, Local development

บทนำ

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่างๆ ในสังคมโลกในช่วงศตวรรษที่ 20 ที่ดำเนินการมาโดยต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันได้ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของแต่ละประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในหลายมิติ ที่สำคัญส่งผลกระทบโดยตรงต่อสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของภาครัฐให้ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก ซึ่งการปรับตัวดังกล่าว เรียกว่า การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) แนวความคิดดังกล่าวต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และวิธีการบริหารงานภาครัฐไปจากเดิมที่ให้ความสำคัญต่อทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้าและอาศัยกฎระเบียบเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความถูกต้อง สุจริตและเป็นธรรม โดยหันมาเน้นถึงวัตถุประสงค์และสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานทั้งในแง่ของผลผลิตและผลลัพธ์และความคุ้มค่าของเงิน รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพและสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการ โดยนำเอาเทคนิควิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้มากขึ้น เช่น การวางแผนกลยุทธ์ การวัดและการประเมินผลงาน การบริหารคุณภาพโดยรวม การรื้อปรับระบบ เป็นต้น (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2549 : 26-27)

การศึกษาเป็นรากฐานของสังคมสำนวนนี้ยังใช้ได้ดีกับทุกยุคทุกสมัย การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนในทุก ๆ สาขาอาชีพให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ และนำความรู้นั้นมาใช้ในการดำรงชีวิตการได้รับการศึกษาที่ดีจึงเป็นเรื่องสำคัญซึ่งในประเทศที่พัฒนาแล้วได้ทุ่มเทการลงทุนเพื่อพัฒนาคนในประเทศให้เป็นผู้มีความรู้ด้วยการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาหรือปฏิรูปการศึกษาซึ่งการปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและระบบสนับสนุนต่างๆไม่ว่าด้านงบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือหรือเทคโนโลยี ที่สำคัญคือ การเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ให้สอดคล้องกับสังคมใหม่ (อุบลวรรณ กิจคณะ และประสพสุข ฤทธิเดช. 2557) สอดคล้องกับ วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ (2559 : 5) ได้เสนอแนวทางหนึ่งของการจัดการศึกษาโดยการส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยนำเอาปัญหาของประเทศเป็นตัวตั้งและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาชาติบ้านเมือง เช่น ทรัพยากร เศรษฐกิจ การเมือง สังคม เป็นต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นหนึ่งสถาบันอุดมศึกษาที่ถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทของสถาบันราชภัฏ คือ นโยบายของรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นสิ่งกำหนดทิศทางการดำเนิน และปัจจัยภายในหลัก คือ นโยบายซึ่งกำหนดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โครงสร้างการบริหารจัดการที่ปรับเปลี่ยนเป็นการภายใน

และเป็นทางการอุดมการณ์ของประชาคมที่มุ่งประโยชน์ต่อชนบทและท้องถิ่น ศักยภาพของสถาบันด้านบุคลากรและงบประมาณที่ได้รับการควบคุมภายใต้ระบบราชการ (นิตยา พรหมวนิช. 2547 : บทคัดย่อ)

จากผลการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกส่งผลให้ปัจจัยภายในของสถาบันเปลี่ยนแปลงและสถาบันราชภัฏเกิดการปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนา และบทบาทไปตามลำดับ คือ สถาบันราชภัฏมีการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงจากโรงเรียนฝึกหัดครู เป็นสถาบันอุดมศึกษาในรูปวิทยาลัยและเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์ขึ้นในรูปของมหาวิทยาลัยและสถาบัน โดยมีการปรับทิศทางจากการมุ่งประโยชน์ต่อชนบทและท้องถิ่นไปสู่การมุ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีรูปแบบสมบูรณ์ขึ้น และมุ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งได้ปรับเปลี่ยนบทบาทจากภารกิจการผลิตครูเพียงภารกิจเดียวไปสู่ภารกิจหลักเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัย คือ การจัดการศึกษา การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและการบริการทางวิชาการ รวมทั้งได้ผนวกภารกิจที่เป็นลักษณะเฉพาะของสถาบัน คือ การส่งเสริมวิทยฐานะครู และการปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งในส่วนที่พบว่ามี การปรับเปลี่ยนชัดเจนคือ ภารกิจด้านการจัดการศึกษาที่ปรับจากหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาวิชา การศึกษาและขยายตัวเป็นหลักสู่อะไรที่หลายหลายทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ขณะที่ วิชาอยู่ตระกูล (2551 : คำนำ) เห็นว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยไทยเพื่อความเป็นไททำหน้าที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์และภาระหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 โดยเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ สร้างบัณฑิตที่มีความรู้คู่ความดี สร้างสำนึกในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นและของชาติ เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ประสานความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยชุมชน และองค์กรอื่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏ : จากโรงเรียนสู่มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏ : จากโรงเรียนสู่มหาวิทยาลัย ในเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2435 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนที่ต่อมาได้กลายเป็นสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นในปัจจุบัน นั่นคือ “โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์แห่งแรกเปิดสอน ณ บริเวณโรงเรียนเลี้ยงเด็ก ตำบลสวนมะลิ ถนนบำรุงเมือง จังหวัดพระนคร โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์แห่งแรกนี้ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ต่อมาใน พ.ศ.2461 โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนฝึกหัดครู” เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2461 เปิดสอนหลักสูตรประโยคครูประถม (ป.ป.) หลักสูตร 2 ปีรับนักเรียนจบ ม.6 แลประกาศนียบัตรครูมูล

ในปี พ.ศ.2509 กระทรวงศึกษาธิการยกฐานะโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นเป็น “วิทยาลัยครู” ทำให้สามารถเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.ชั้นสูง) ในอีกประมาณเกือบสิบปีต่อมา ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ.2518 ทำให้วิทยาลัยครูสามารถเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี

ใน พ.ศ. 2535 วิทยาลัยครูได้รับพระราชทานชื่อเป็น “สถาบันราชภัฏ” และอีกประมาณสามปีต่อมาได้มีพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ยกฐานะวิทยาลัยครู ให้เป็น “สถาบันราชภัฏ” อย่างเป็นทางการ

ทางการใน พ.ศ. 2538 ทำให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ ให้การศึกษาระดับปริญญาตรีและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู จากนั้นใน พ.ศ.2545 ได้มีการพระราชทานชื่อเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏ” และใน พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏ” และเป็นทางการ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังเช่นทุกวันนี้โดยมีจำนวน 40 แห่ง (ข้อมูล ณ พ.ศ. 2556)

จากวิวัฒนาการของโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์จนกลายมาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏในเวลาที่ผ่านมาหนึ่ง ศตวรรษหรือประมาณ 110 ปี นับว่า เป็นระยะเวลาที่ยาวนานที่บ่มเพาะสถาบันการศึกษาดังกล่าวนี้นี้ให้มี ประสิทธิภาพความชำนาญ ในการผลิตบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวนี้นี้ให้มีประสิทธิภาพความชำนาญ ในการผลิตบุคลากรทางการศึกษาออกสู่สังคมไทยเพื่อทำหน้าที่ในการส่งเสริมนอบรมเด็กและเยาวชนของ สังคมไทยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์อันมีคุณค่าและทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ

บทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏก่อน พ.ศ.2547ดังกล่าวมาข้างต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏในระยะ เริ่มเป็นเพียงโรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญในการฝึกหัดทรัพยากรบุคคลเพื่อมาทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ให้แก่ผู้ที่ประสงค์เข้ารับราชการตามแบบตะวันตก เนื่องจากในเวลานั้นเป็นช่วงเวลาที่รัชกาลที่ห้า ได้ทรงปฏิรูปประเทศครั้งใหญ่ทั้งทางด้านการเมือง การบริหาร เศรษฐกิจ สังคมให้ทันสมัยตามแบบ ตะวันตกจึงมีความจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้สมัยใหม่ เข้ามาช่วยรับราชการในการพัฒนาประเทศ ด้านต่างๆ และในสมัยนั้นสถานที่ที่พอจะให้การศึกษาก่อประชาชนก็มีเพียงในวังและวัดเท่านั้น การที่ รัชกาลที่ห้าได้ทรงจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ขึ้นจึงนับว่า ทรงมีสายพระเนตรที่กว้างไกลและเห็น ความสำคัญของการศึกษาว่า เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในอนาคต

ดังนั้น ทั้งโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ โรงเรียนฝึกหัดครู และวิทยาลัยครู ต่างก็ทำบทบาทหลักในการ ผลิตบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ทางด้านการศึกษาเป็นหลักมาโดยตลอดเป็นเวลาประมาณหนึ่งศตวรรษเศษ

จนกระทั่ง พ.ศ. 2538 วิทยาลัยครูก็พัฒนาก้าวขึ้นไปอีกขั้นหนึ่งขั้นคือ ได้รับการยกฐานะเป็น “สถาบันราชภัฏ” ใน พ.ศ.2538 โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงพระกรุณาโปรด เกล้าฯ พระราชทานตราพระราชลัญจกร ซึ่งเป็นตราประจำพระองค์มาเป็นตราสัญลักษณ์ประจำสถาบัน

บทบาทของสถาบันราชภัฏได้รับการขยายบทบาทกว้างขวางมากขึ้น โดยมีบทบาทสำคัญ นอกเหนือไปจากการผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครูแล้ว ยังมีบทบาทในการให้การศึกษาระดับปริญญาตรี และ วิชาชีพชั้นสูง การวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอีกด้วย นับเป็นอีกก้าวสำคัญของสถาบันที่มีบทบาทด้านการผลิตครูมากกว่า หนึ่งร้อยปีแล้ว บทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏภายหลังการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย ใน พ.ศ. 2547 มีการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 โดยให้มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา. 2547)

“...เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์และภาระหน้าที่ในการ ส่งเสริมการเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิ ปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ สร้างบัณฑิตที่มีความรู้คู่ความดี สร้าง สำนึกในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นและของชาติ เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ประสานความ ร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชนและองค์กรอื่นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาแสวงหาแนวทางการ

พัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมทั้งศึกษาส่งเสริม สืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริ ทั้งนี้โดยคำนึงถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นและสังคม..”

จากเหตุผลการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ดังกล่าว สะท้อนถึง ความคาดหวังที่มีต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏว่า ให้เป็น “สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” แสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความผูกพันเป็นหนึ่งเดียวกับท้องถิ่นโดยเฉพาะมีพันธกิจสำคัญคือ “การพัฒนาท้องถิ่น” อันเป็นพันธกิจสำคัญที่มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งพึงตระหนักเรื่องนี้ โดยมี วัตถุประสงค์และภาระหน้าที่ในการ “การเสริมการเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศทาง วิชาการ บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล...”

นอกจากนี้ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ยังกำหนด ภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยฯ ไว้ดังนี้ 1) แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐาน ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล 2) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกใน ความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้ คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิตดังกล่าว จะต้องให้มีจำนวนและคุณภาพ สอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ 3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ 4) เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำ ชุมชน ผู้นำศาสนา และนักการเมืองท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และ ความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม 5) เสริมสร้าง ความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่ เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง 6) ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่าง มหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น 7) ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิด การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน 8) ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในการปฏิบัติการกิจ ของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ปัจจุบันนี้สถาบันอุดมศึกษาของไทยมีความหลากหลายทั้งด้านขนาดงบประมาณที่ใช้ในการ ดำเนินการ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งทำให้คุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความแตกต่างกัน ออกไป เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ตามที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ได้กำหนดบทบาทไว้เป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

บทบาทของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย ราชภัฏดังกล่าวข้างต้น ระบุให้มหาวิทยาลัยมีบทบาทส่งเสริมพลังปัญญาของแผ่นดิน พื้นฟูพลังการ เรียนรู้เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยาเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน ของปวงชนมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง

ทำการศึกษาวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทุนบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ผลិតครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2547 : 2) ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงเป็นความหวังของท้องถิ่นในการให้ความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่บุคลากรในท้องถิ่นที่จะสร้างความมั่นคงให้ยังรากสีกลงไปในท้องถิ่นนั้น ทั้งในระดับหมู่บ้านและขยายตัวออกไปในระดับภูมิภาค ซึ่งมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชุมชนโดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในการแก้ปัญหา การบริหารจัดการพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเสริมสร้างขบวนการตัดสินใจที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น

อาจกล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏจะสามารถสร้างความโดดเด่นเฉพาะตัวที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นได้ด้วยการดำรงรักษาความเป็นมหาวิทยาลัยของท้องถิ่น ของภาค หรือของจังหวัด คล้ายกับมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ (State University) ในสหรัฐอเมริกา (สงบ ลักษณะ.2545 ; 26) ใช้ต้นทุนเดิมทางภูมิปัญญาไทย ต้นทุนศิลปวัฒนธรรมและต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นต้นทางการถ่วงน้ำหนักกำหนดสาระสำคัญของหลักสูตรการเรียนการสอน (วรวิทย์ โรมรัตนพันธ์, 2548 : 42) มุ่งตอบสนองต่อแนวโน้มความจำเป็นและความต้องการในด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทั้งในวัยเรียนและคนที่กำลังทำงานใน สาขาวิชาที่เป็นจุดแข็งของท้องถิ่น เช่น ศาสตร์เกี่ยวกับอัญมณี ศิลปอาชีพท้องถิ่น อุตสาหกรรมอาหาร เทคโนโลยีทางเกษตรกรรมพืชไร่ พืชสวน เทคโนโลยีอุตสาหกรรมพลังงานปิโตรเลียม ศูนย์การศึกษาและ ธุรกิจการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏจะเป็นแกนนำสร้างพลังขับเคลื่อนในประชาสังคม เป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาองค์กรส่วนท้องถิ่น ช่วยสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ซึ่งที่ควรจะเป็นของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ส่งสัญญาณเตือนภัยแก่ท้องถิ่นในสิ่งที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งจะเรียนรู้ ร่วมกันในท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับท้องถิ่น

จุดชนวนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการดำเนินงานไม่ใช่อยู่ที่ผลการประเมินจัดอันดับคุณภาพทัดเทียมแบบมหาวิทยาลัยสากล แต่มีจุดชนวนอยู่ที่การครองใจชาวบ้านว่ามหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยที่รู้เรื่องท้องถิ่นดีที่สุด เป็นที่พึ่งท้องถิ่นได้ดีที่สุด และสร้างประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นได้มากที่สุด (สงบ ลักษณะ, 2545 : 26-27)

บทบาทของสถาบันราชภัฏกับการพัฒนาท้องถิ่น

สถาบันราชภัฏในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องดำเนินการตามภารกิจดังกล่าวประกอบกับพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 มาตรา 7 ได้กำหนดให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู จึงต้องตระหนักและดำเนินการภารกิจตามหลักสูตรบูรณาการ ดังนี้ (พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538)

1. การบูรณาการในเรื่องความรู้ สถาบันราชภัฏต้องมีความรู้ทั้งในระดับสากลและความรู้ในระดับท้องถิ่นและจะต้องประยุกต์เอาความรู้ในระดับสากลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมในระดับท้องถิ่นให้ได้ซึ่งการจะเป็นลักษณะเช่นนี้ได้หมายถึงจะต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในระดับสากลให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ให้สอดคล้องกับโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ขณะเดียวกันก็ต้องศึกษาความรู้หรือ

สภาพการณ์ที่เกิดในท้องถิ่นอย่างเข้าใจอย่างแท้จริง และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ต้องปรับปรุงยุคต่อเอาความรู้ระดับสากลนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นให้ได้ เช่น ถ้าสถาบันเปิดโปรแกรมด้านเทคโนโลยีด้านการเกษตร อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาที่เรียนก็ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคทางด้านการเกษตรหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่น่าสนใจมาใช้ในการเกษตรเป็นอย่างดี ขณะเดียวกันก็ต้องมีข้อมูลท้องถิ่น เช่น สภาพดิน อากาศ น้ำ ปัญหาอุปสรรคของท้องถิ่นทางด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เมื่อมีความรู้และทราบสภาพของท้องถิ่นแล้วที่สำคัญจะต้องนำความรู้ที่เรียนมาใช้ในการเกิดประโยชน์ได้ทั้งในด้านการการแก้ปัญหาที่มีอยู่ การพัฒนาสถานะด้านการเกษตรให้ก้าวหน้า อันจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นสามารถจะประกอบอาชีพการเกษตร บริหารจัดการสถานะแวดล้อมด้านการเกษตรได้ดีขึ้น คนในท้องถิ่นได้มองเห็นผลสำเร็จ เกิดความคิด ทศนคติที่ดี สนใจเข้าเรียนมากขึ้น เป็นต้น ถ้าสถาบันเปิดโปรแกรมด้านการท่องเที่ยวก็หมายความว่า คณาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาผู้เรียนได้เรียนรู้หลักทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านการท่องเที่ยว การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับสากล ขณะเดียวกันก็เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น เครือข่ายเชื่อมโยงแหล่งสนับสนุนการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เช่น สถานที่พักในจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ยานพาหนะ การเดินทางแหล่งอาหาร ของที่ระลึกและสามารถนำหลักความรู้สากลเชื่อมโยงกับท้องถิ่นได้ ทำให้ผู้มาท่องเที่ยวในเขตบริการของสถาบันราชภัฏนิกถึงสถาบันราชภัฏเป็นครั้งแรก เพราะมีข้อมูลความรู้และการบริการที่มีเครือข่ายและสนองความต้องการได้เบ็ดเสร็จ เป็นต้น ถ้าเปิดโปรแกรมด้านการศึกษา ก็หมายความว่า ได้เรียนแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ทั้งด้านการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสิ่งใหม่ ๆ ที่ค้นพบ ขณะเดียวกันก็ต้องออกสำรวจและสัมผัสสภาพข้อเท็จจริงของโรงเรียนในเขตบริการสามารถรับรู้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ แล้วนำ 2 ส่วนมาเชื่อมโยงเพื่อแก้ปัญหาการศึกษาที่ดำรงอยู่ในท้องถิ่นที่เป็นเขตบริการให้ได้ เป็นต้น

2. การบูรณาการในเรื่องภารกิจเข้าด้วยกัน ตั้งแต่การวิจัย การสอน การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพราะภารกิจเหล่านี้มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เช่น ผลงานที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยในท้องถิ่นก็นำมาใช้ในการเรียนการสอนให้นักศึกษา ขณะเดียวกันก็นำมาเผยแพร่ให้กับประชาชนคนทั่วไปได้ด้วยและสิ่งที่เราศึกษาค้นคว้าควรเป็นเรื่องใกล้ตัว ให้กับประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมได้ เช่น โปรแกรมด้านเทคโนโลยีการเกษตร ศึกษาวิเคราะห์ดิน ก็ใช้สภาพท้องถิ่นมาวิเคราะห์และสามารถบอกได้ว่า ดินตำบลไหน เขตไหน สภาพเป็นอย่างไร ความรู้ ความคิดเห็นเหล่านี้ก็ใช้ในการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาด้วย นักศึกษาได้เรียนรู้ก็มีความรู้ที่แท้จริง เมื่อจบออกไปก็นำไปใช้ได้ผล ขณะเดียวกันยังเผยแพร่ให้กับประชาชนทั่วไป อันเป็นการบริการทางวิชาการให้กับสังคมอีกด้วย

3. การบูรณาการในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ซึ่งหมายถึง การระดมสรรพกำลังทั้งนักคิด นักปฏิบัติที่มาจากหลากหลายและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มารวมกันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติภารกิจในทุกด้านของสถาบัน ตลอดจนการประสานเครือข่ายไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือองค์กรในท้องถิ่นเพื่อการเชื่อมโยงให้เกิดความสัมพันธ์ การสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านต่อการปฏิบัติภารกิจของสถาบัน และการจัดทำให้สถาบันเป็นศูนย์กลางในด้านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิชาการอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการให้กับสังคมและการพัฒนาทางวัฒนธรรมด้วย

4. การผลิตและการพัฒนาวิชาชีพครู สถาบันราชภัฏจำเป็นต้องเป็นสถาบันหลักที่ดูแลการฝึกหัดครูทั้งระบบ โดยประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกหัดครูทุกระดับและองค์กรในท้องถิ่น สถาบันจะต้องดูแลกระบวนการผลิตให้เกิดคุณภาพอย่างเข้มข้น ประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อการใช้และการพัฒนา โดยเฉพาะหน่วยงานหลักในท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ใช้ครูส่วนใหญ่ อันได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด โดยการเชื่อมโยงประสานให้ครูทุกระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เก่ง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิต ขณะเดียวกันคณาจารย์และนักศึกษาต้องมีโอกาสได้ลงสัมผัสกับพื้นที่ สภาพข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเพื่อที่จะได้ประยุกต์เอาทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติให้ได้ เพราะเมื่อจบแล้วสภาพการที่พบจะไม่หนีไปจากข้อเท็จจริงเหล่านี้ ภารกิจในเรื่องของการอบรมและพัฒนาครูประจำการจะต้องเป็นภารกิจสำคัญที่สถาบันราชภัฏดำเนินการควบคู่ไปกับการผลิตด้วย

รูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในต่างประเทศ

1. วิทยาลัยชุมชนในสหรัฐอเมริกา พบว่า วิทยาลัยชุมชนเป็นสถาบันที่เปิดโอกาสกว้าง (Open Door) ให้ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อ และชุมชนส่วนรวม การรับเข้าเรียนง่าย มีความหลากหลายของรายวิชานำเน้นดำเนินการเรียนการสอนมากกว่าการวิจัย บริการให้กับผู้เรียนหลายกลุ่ม หลายประเภท เน้นการเรียน 2 ปี โดยแต่เดิมจะเน้นด้านสาขาการอาชีวศึกษาและด้านเทคนิค เป็นหลักสูตรที่เตรียมสำหรับการเรียนขั้นสูงต่อไป หรือเป็นการศึกษาเพิ่มเติมการศึกษาที่เป็นวิชาการหรือประสบการณ์ (Van Dusen, 1997) วิทยาลัยชุมชนจะมุ่งการตอบสนองความต้องการชุมชนมีกิจกรรมที่เน้นชุมชนเป็นฐาน และร่วมกับภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมของชุมชนวิทยาลัยชุมชนมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อตอบสนองผู้เรียนที่หลากหลายด้านการเงิน นั้น วิทยาลัยชุมชนได้รับเงินสนับสนุนจากรับ เงินภาษีจากชุมชน รวมทั้งค่าเล่าเรียนจากนักศึกษา จึงมีบทบาทเน้นการศึกษาที่มีความเข้าใจผู้เรียนที่มีภารกิจอื่นด้วย จากลักษณะของผู้เรียนจึงกำหนดให้การจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับตารางเวลาของผู้ปกครองและคนทำงาน นอกจากนี้วิทยาลัยชุมชนยังได้จัดเตรียมความรู้พื้นฐานในการไปศึกษาต่อในระดับปริญญาอีกด้วยสถาบันที่ได้เลือกในการศึกษากลุ่มนี้ ได้แก่ Miami Dade Community College, Austin Community College, Monroe Community College, Valencia Community College, Bellevue Community College วิทยาลัยชุมชน Austin ได้รวมไว้ในกลุ่มนี้ เพราะเป็นเครือข่ายของ Virtual College of Texas ซึ่งเป็นกลุ่มความร่วมมือของวิทยาลัยชุมชน 50 สถาบันใน Texas ได้บริการ การเรียนการสอนวิชาต่างๆ On-Line ส่วนอีก 4 สถาบันคัดเลือกไว้เพราะเป็นสมาชิกของสมาพันธ์นวัตกรรมในวิทยาลัยชุมชน (League for Innovation in community College) Miami-Dade Community College เป็น Learning Project Champion, Valencia เป็นสมาชิกของ Vanguard Learning College Project ซึ่งก่อตั้งโดยสมาพันธ์นวัตกรรมในวิทยาลัยชุมชน และได้นำวิธีการเรียนการสอนที่เป็นนวัตกรรมจากวิทยาลัยชุมชนที่ได้คัดสรรแล้ว 12 แห่ง เพื่อสร้างเป็นศูนย์การเรียนรู้ Champion College เป็นสถาบันที่เป็นสากลซึ่งมีการปฏิบัติตามหลักการของ Learning College ที่กำหนดโดยสมาพันธ์และได้ทุ่มเทให้เป็นการส่งเสริมบทบาทของวิทยาลัยชุมชนทั่วโลก

2. วิทยาลัยชุมชนในสหราชอาณาจักร วิทยาลัยชุมชน (Community College) ในสหราชอาณาจักร การขยายโอกาสทางการศึกษาได้รับความนิยมนมาก ซึ่งที่ใช้ในระดับอุดมศึกษามักใช้คำว่า

“Further Education” ซึ่งถือเป็นกรให้บริการการศึกษาตลอดชีวิต ลักษณะผู้เรียนครอบคลุมทุกกลุ่ม เช่น ผู้ที่ออกจากโรงเรียนกลางคันและสนใจกลับมาเรียนเมื่ออายุมากขึ้น ผู้ใหญ่ที่สนใจอยากเรียนต่อ คนทำงาน เจ้าของกิจการหรือนักธุรกิจที่ทำธุรกิจขนาดเล็ก บริษัทที่ต้องการส่งคนมาฝึกอบรมเพิ่มความรู้ หรือใครก็ได้ที่สนใจเรียน On-Line ผ่าน Internet

3. มหาวิทยาลัยชุมชนในประเทศไต้หวัน (Community Universities) มหาวิทยาลัยชุมชนในประเทศไต้หวัน ศึกษาโดย ชิง จุง โฮ ซึ่งกล่าวว่าการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยชุมชนในไต้หวันไม่เหมือนกับการจัดการศึกษาในอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย นับว่าเป็นนวัตกรรมทางสังคม ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตของสังคม เป็นศึกษานอกระบบที่มุ่งเน้นให้การศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ภายใต้การดูแลของรัฐบาลท้องถิ่น ส่วนที่ทำหายในการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยชุมชนในประเทศไต้หวันคือ 1) รัฐบาลกลางให้การยอมรับและเชื่อถือ 2) ไม่สามารถให้ประกาศนียบัตรหรือใบปริญญาได้ 3) การสนับสนุนเงินทุนเป็นเรื่องของท้องถิ่น ดังนั้น หากท้องถิ่นใดมีความยากจนก็จะได้รับการสนับสนุนที่ไม่เพียงพอ 4) การดำเนินการเปิดเสรีในท้องถิ่นไม่สามารถถ่ายโอนการเรียนระหว่างสถาบันได้ 5) ขาดแคลนปัจจัยขั้นพื้นฐาน เช่น อาคารสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก อาศัยโรงเรียนประถม-มัธยม ในท้องถิ่นเป็นสถานที่ดำเนินการ 6) มีความขาดแคลนครู และคุณวุฒิครูอาจารย์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด 7) หลักสูตรยังไม่ได้มาตรฐาน

รูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในประเทศไทย

ในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นจำเป็นต้องมีความรู้และปัญญา ตลอดจนคนที่มีความรู้และใช้ความรู้ได้ อันเป็นผลที่ได้มาจากอุดมศึกษา ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องยนต์ที่ขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่น สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งถือกำเนิดขึ้นโดยมีปรัชญาหรือเป้าหมายเพื่อท้องถิ่น สถาบันเหล่านี้จึงมีพันธกิจในการสนองความจำเป็นของท้องถิ่น

จรัส สุวรรณเวลา (2551 : 207-211) ได้บรรยายในหัวข้อ “สถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่น” ในการประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2545 สรุปบทบาทสถาบันอุดมศึกษาในพันธกิจนี้มีหลายประการ ได้แก่

1. การเป็นแหล่งข้อมูลหรือแหล่งปัญญาท้องถิ่น สถาบันอุดมศึกษาสนองความจำเป็นของท้องถิ่นในการแก้ปัญหาและการพัฒนาด้วยการสะสมและจัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่นที่ตนรับผิดชอบ ตลอดจนสามารถวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ข้อมูลให้กลายเป็นความรู้ และในที่สุดเป็นแหล่งปัญญาของท้องถิ่น หากเมื่อใดท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูล ความรู้ หรือปัญญา ก็สามารถหรือขอจากสถาบันการศึกษาได้

2. การสร้างสมความรู้ ในการที่จะเป็นแหล่งความรู้ สถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ จะต้องชวนขยายหาและเก็บรวบรวมความรู้ที่จำเป็นไว้ การวิจัยเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างความรู้ซึ่งมีทั้งความรู้ที่เป็นสากลและความรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีการวิจัยและจัดให้มีการวิจัยที่มุ่งที่ปัญหาของท้องถิ่น หรือการแก้ปัญหาหรือพัฒนาท้องถิ่นมีผลให้กระบวนการบริหารจัดการและการวางแผนการวิจัยของสถาบันควรมีทิศทางและลักษณะเพื่อการนั้น ความรู้ยังได้มาจากประสบการณ์ ซึ่งมีอยู่มากในท้องถิ่น สถาบันจึงมีความจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ที่ดี

กับท้องถิ่นในอันที่จะได้รับเข้า และเปิดโอกาสให้ความรู้จากประสบการณ์ได้เข้าไปเป็นของสถาบัน รวมทั้งภูมิปัญญาจากท้องถิ่นที่ได้สะสมกันมานาน

3. การสร้างคน (นักวิชาการและนักวิชาชีพ) การให้การศึกษาเป็นหน้าที่หลักประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา บทบาทในท้องถิ่นเป็นการให้โอกาสนักเรียนในท้องถิ่นได้เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา แต่เท่านี้ยังไม่พอ สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น ควรจะสนองความจำเป็นด้านคนที่ใช้งานในท้องถิ่นด้วยซึ่งอาจเป็นการจัดการศึกษาในสาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ผู้ที่จบการศึกษาจะได้มีงานทำด้วย ไม่ใช่เป็นคนว่างงานหรือต้องย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่น การเปิดสาขาวิชาจึงมิใช่เนื่องจากการมีผู้สอนหรือนโยบายของสถาบัน แต่ควรมีการศึกษาหาความจำเป็นของท้องถิ่นและให้บุคคลในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกตัดสินใจ รายละเอียดในหลักสูตรก็อาจต้องปรับให้ตรงกับความต้องการตามสภาพในท้องถิ่นการจัดหลักสูตรจึงต้องเปลี่ยนไปจากเดิมที่เป็นไปตามสาขาวิชาการหรือตามประเพณีนิยมกลายเป็นการจัดหลักสูตรโดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ความรู้ ทักษะ และเจตคติของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของรายวิชาตามที่สถาบันหรือผู้สอนอาจกำหนด แต่อาจข้ามสายสาขาวิชาตามความจำเป็นที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อศึกษาสำเร็จออกไปทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนที่มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นและใช้เอกลักษณ์ของท้องถิ่นเป็นจุดเด่นของสถาบัน

นักศึกษาทุกคนทุกสาขาควรจะมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นที่สถาบันตั้งอยู่จึงจะถือได้ว่าเป็นสถาบันเพื่อท้องถิ่น ยิ่งกว่านั้น นักศึกษาควรจะมีจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อท้องถิ่น

4. การบริการทางวิชาการ การให้บริการวิชาการเป็นบทบาทที่สำคัญสำหรับสถาบันเพื่อท้องถิ่น หากสถาบันอุดมศึกษาใดจะอ้างตนเองว่าเป็นสถาบันเพื่อท้องถิ่น โดยมีแหล่งวิชาการ สถาบันนั้นจะดูดยไม่ได้เมื่อท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องใช้วิชาการ ในการนี้ สถาบันก็ต้องมีความรู้ที่จำเป็นนั้นหรือไปหาความรู้มาสนองแก่ท้องถิ่นได้ ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนจึงมีความสำคัญ เพราะมักจะต้องใช้ในการปรับ ความรู้และเทคโนโลยีให้เหมาะสมสำหรับใช้ในท้องถิ่นนั้น ๆ ความเข้าใจเรื่องความจำเป็นของท้องถิ่นและมีเจตนาที่ตอบสนองเป็นปัจจัยที่จำเป็นเพื่อจัดบริการทางวิชาการให้เป็นไปเพื่อท้องถิ่น

การวางแผนและดำเนินการให้บริการทางวิชาการของสถาบันจึงมีความสำคัญต้องดำเนินการทั้งในเชิงรับเพื่อสนองการร้องขอ และในเชิงรุกเพื่อให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นอย่างแท้จริง การให้บริการทางวิชาการอาจดำเนินการโดยสถาบันเกิดรายได้ตามสมควร แต่สถาบันต้องไม่ลืมหรือละเลย ผู้ด้อยโอกาสที่สถาบันน่าจะมีส่วนช่วยเหลือได้

5. การชี้นำและเตือนสติสังคมในท้องถิ่น แหล่งวิชาการที่มีบทบาทในการใช้ความรู้และวิสัยทัศน์สร้างความสามารถในการพิจารณาสภาพการณ์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยมีวิสัยทัศน์ที่ดี หากมีสิ่งที่ดีชี้นำและเตือนสติสังคมก็ควรได้ทำหน้าที่ ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจของชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนมีความเป็นกลาง และไม่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องนั้น ๆ โดยต้องยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง รวมทั้งไม่เป็นเครื่องมือของผู้อื่น

บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการทำหน้าที่เพื่อท้องถิ่น ดังได้กล่าวมานี้มีมากและหลากหลาย แต่ละสถาบันอาจพิจารณาเลือกจุดเน้นของตน และอาจกำหนดความจำเป็นก่อนหลังได้

ด้วย การวางนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนงาน ตลอดจนการสร้างศักยภาพและสมรรถนะ
เพื่อการนี้ เป็นขั้นตอนที่จำเป็นในการทำภารกิจนี้

กระบวนการทัศน์ใหม่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป บทบาทของมหาวิทยาลัยจึงได้เปลี่ยนแปลงไปเพื่อสนอง
ความต้องการของสังคมที่มีความซับซ้อนอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มี
ภารกิจสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ที่กำหนดให้
มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น นั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏจึงต้องมีการ
ปรับตัวเพื่อให้รองรับภารกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1. ด้านการวางนโยบายและการบริหาร

นโยบายเป็นเครื่องชี้นำและกรอบในการวางแผนการบริหารขององค์กรโดยเป็นเครื่องมือที่
ทำให้ผู้บริหารทราบว่าทำอะไร และใช้ปัจจัยชนิดใดบ้างในการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จ
ตามภารกิจขององค์กร ทั้งยังเป็นเสมือนเข็มทิศและหางเสือที่ช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปถูกทิศทาง
ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จำเป็นต้อง เสริมสร้างแผนนโยบายในการบริหาร
มหาวิทยาลัยเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เช่น กำหนดนโยบายที่
ชัดเจนโดยมุ่งบริหารจัดการเพื่อที่จะเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น กำหนดนโยบายให้ทุกคณะ
ศูนย์ สำนัก จัดทำแผนการบริหาร ทั้ง 4 บทบาทหลัก โดยมุ่งไปสู่การตอบสนองการแก้ไขปัญหาของ
ท้องถิ่นเป็นหลัก กำหนดนโยบายการยกระดับคุณค่า และมูลค่าของท้องถิ่นเป็นหลักและบูรณาการสู่
ความเป็นสากล และกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นเป็นวาระแห่งองค์กร

2. ด้านการผลิตบัณฑิต

การผลิตบัณฑิตถือเป็นภารกิจสำคัญที่สุดของมหาวิทยาลัย เพราะวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง
มหาวิทยาลัย ก็เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพตามศาสตร์
และสาขาวิชาที่จัดขึ้น ให้มีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด กล่าวคือ การผลิตบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น นั้น ควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหาและความ
ต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความร่วมมือกับ ภาคอุตสาหกรรม วิชาชีพชุมชน
หรือองค์กรของท้องถิ่น ควรมี การพัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้มีทัศนคติ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับ การทำงาน
ร่วมกับท้องถิ่น ควรเน้นพัฒนา ผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะ จิตอาสาบริการเพื่อชุมชน สังคม และท้องถิ่น
ควรเน้นให้ ผู้เรียนตระหนักถึงการ รับผิดชอบต่อท้องถิ่นตามความรู้ความสามารถและโอกาสที่ตัวเองมีอยู่
รวมทั้งการรับนักศึกษาเข้าสู่มหาวิทยาลัย ควรมีการแนะแนวให้นักเรียนในท้องถิ่นเกิดความอยากเรียน
ในมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เช่น ประสานศิษย์เก่าที่ ประสบความสำเร็จและทำงานรับใช้
ท้องถิ่นมาแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

3. ด้านการวิจัย

มหาวิทยาลัยถือเป็นคลังความรู้ที่สำคัญแห่งหนึ่งและเป็นแหล่งรวมผู้มีความรู้ระดับสูงของ
ชาติ และมีบทบาทสำคัญในการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนา จะเห็นได้ว่า
มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งส่งเสริมให้คณาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัยทำงานวิจัย เพื่อแสวงหา

ความรู้มาใช้ประโยชน์ ในการเรียนการสอน และการพัฒนางานของ มหาวิทยาลัย ซึ่งจะส่งผลรวมถึง การพัฒนาสังคมและประเทศชาติในอนาคต ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นควรมี แนวทางในการส่งเสริมการวิจัยโดยการตั้งกรอบการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะหรือกำหนดให้ความต้องการของชุมชนเป็นโจทย์หลักแห่งการวิจัย และจัดสรรงบประมาณที่ เน้นการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นไว้โดยเฉพาะแยกจากการวิจัยทั่วไป ควรสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการ ทำวิจัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น ควรส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาโดยมีการนำผลการวิจัยไปใช้กับ ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้นักวิจัยได้ผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพรวมทั้งสามารถนำ ผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ ชุมชน สังคม และประเทศชาติได้ รวมทั้งพัฒนานักวิจัยให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการคิดหัวข้อประเด็นการวิจัยให้สอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

4. ด้านการบริการวิชาการ

มหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนห้างสรรพสินค้าทางปัญญา ที่มีคณาจารย์และบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถหลากหลายทั้งในด้านวิชาการ วิชาชีพ และองค์ความรู้ต่างๆ ที่สามารถให้ชุมชนท้องถิ่น เลือกใช้ประโยชน์ได้ในหลายรูปแบบ เช่น การให้ความรู้กับชุมชนในรูปแบบการฝึกอบรม การสัมมนา การบรรยาย เป็นต้น เรียกว่าเป็นการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งการให้บริการวิชาการถือเป็น บทบาทที่สำคัญสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น หากสถาบันอุดมศึกษาใดอ้างตนเองว่า เป็นสถาบันเพื่อท้องถิ่น สถาบันนั้นจะดูตายไม่ได้เมื่อท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องใช้ความรู้วิชาการต่างๆ ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการกำหนดแผนกลยุทธ์เกี่ยวกับการบริการ วิชาการโดยมีการกำหนดหน่วยงานขึ้นเฉพาะเพื่อทำหน้าที่บริการวิชาการ และมีการส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้นอกพื้นที่โดยการบูรณาการวิชาการกับชุมชนท้องถิ่น ควรมีการแสวงหาแนวร่วมการพัฒนา ท้องถิ่นโดยการทำข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาระหว่างมหาวิทยาลัยกับท้องถิ่น ควรจัดทำแผนในการ ให้บริการวิชาการชุมชนในประเด็นต่างๆ เช่น บริการวิชาการในประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจ บริการ วิชาการในประเด็นเกี่ยวกับสังคม บริการวิชาการในประเด็นเกี่ยวกับการเมือง และการบริการวิชาการใน ประเด็นเกี่ยวกับเทคโนโลยี เป็นต้น

5. ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

นอกจากดำเนินการกิจ ในการผลิตบัณฑิต การวิจัยและการพัฒนา และการบริการวิชาการ แก่สังคมแล้วมหาวิทยาลัยยังมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การทะนุบำรุงศิลปะและ วัฒนธรรม ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการค้นคว้าวิจัยและเก็บรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อนำมายกระดับเป็นสินค้าวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ควรมีการ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างอัตลักษณ์ให้กับตนเองของแต่ละ ชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการสำนึกรักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆ ควรมีการฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยการสร้างแนวร่วมกับชุมชนและการประสานแนวร่วมกับหน่วยงานภาคี เครือข่ายใน การส่งเสริมการเพื่อฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมการสร้าง เอกลักษณ์ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กลายเป็น branding ควรมีการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นโดยการส่งเสริมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งควรมี

การเสริมสร้างภูมิปัญญาชาวบ้านโดยการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาแบบร่วมสมัยให้กับภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น

6. ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

ในสภาพปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีความสำคัญอย่างหนึ่งที่มีมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างและอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นในคงอยู่สืบไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการจัดการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังโดยมีการสำรวจสิ่งแวดล้อมที่ควรแก่การอนุรักษ์และประสานองค์การที่เกี่ยวข้องในการขึ้นทะเบียนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการเป็นหุ้นส่วนของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรมีการร่วมมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโดยส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงทั้งระดับชุมชนและระดับครัวเรือน รวมทั้งส่งเสริมการเตรียมความพร้อมทั้งชุมชนแบบมีส่วนร่วมในการรับมือความเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภูมิสังคม และสิ่งแวดล้อม ควรมีการบำรุงรักษาพลังงานและสิ่งแวดล้อมโดยมีการส่งเสริมการปลูกฝังทัศนคติในการรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบำรุงรักษาพลังงานและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชนท้องถิ่น และส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนในการปกป้องรักษาพลังงานและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชนท้องถิ่น

7. ด้านการปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ในปัจจุบันเทคโนโลยีเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ดังนั้น การปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ถือเป็นบทบาทที่มีมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมหรือพัฒนานวัตกรรมของท้องถิ่น และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นควรเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับชุมชนโดยการส่งเสริมการบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่เข้ากับเทคโนโลยีและนวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น ควรมีการพัฒนานวัตกรรมของท้องถิ่นโดยการส่งเสริมและสนับสนุนการยกระดับนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าของ ชุมชนท้องถิ่น ควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนโดยการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน

8. ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและท้องถิ่น

ชุมชนท้องถิ่นจะเข้มแข็งหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จของชุมชน เช่น ความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชน ความยั่งยืนในภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งความสำเร็จของชุมชนนั้นอาจเกิดขึ้นไม่ได้หากขาดหน่วยงานเข้ามาหนุนเสริมในหลายๆ เรื่องไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุน หรือการร่วมมือกับท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการอบรมให้ความรู้กับชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและท้องถิ่นถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น กล่าวคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมการบริการวิชาการ เพื่อให้ความ

รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงแบบพลวัตรในภูมิภาคตนเอง ควรมีการส่งเสริมความเข้มแข็งให้ผู้นำชุมชน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำท้องถิ่นในมิติต่างๆ ที่จำเป็นต่อชุมชนท้องถิ่น ควรมีการปลูกจิตสำนึกประชาธิปไตยในชุมชนโดยการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการปลูกฝังอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยให้กับ ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งควรมีการประสานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยการสนับสนุนการ ปลูกฝังทัศนคติความเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาท้องถิ่นและประสาน องค์การภาคีเครือข่ายเข้า ร่วมสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม

บทสรุป

มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่แท้จริงนั้นจะต้องมีการบริหารจัดการที่สนองตอบต่อชุมชน ท้องถิ่นในทุกๆ ด้าน เพราะชุมชนท้องถิ่นมีความคาดหวังกับมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมากในการเป็นหน่วยงาน ที่จะเข้ามาหนุนเสริมให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้านบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นจึงต้องมีการปรับตัวหลายด้านเพื่อให้สามารถรองรับภารกิจตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ที่กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ 1) ด้านการวางนโยบายและการบริหารควรเสริมสร้างแนวนโยบายในการบริหารมหาวิทยาลัยเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เช่น กำหนดนโยบายที่ชัดเจนโดยมุ่งบริหารจัดการเพื่อที่จะเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 2) ด้านการผลิตบัณฑิต ควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ 3) ด้านการวิจัย ควรมีแนวทางในการส่งเสริมการวิจัยโดยการตั้งกรอบการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยเฉพาะหรือกำหนดให้ความต้องการของชุมชนเป็นโจทย์หลักแห่งการวิจัย และจัดสรรงบประมาณที่เน้นการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นไว้ โดยเฉพาะแยกจากการวิจัยทั่วไป 4) ด้านการบริการวิชาการ ควรมีการกำหนดแผนกลยุทธ์เกี่ยวกับการบริการวิชาการโดยมีการกำหนดหน่วยงานขึ้นเฉพาะเพื่อทำหน้าที่บริการวิชาการ 5) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นควรมีการค้นคว้าวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อนำมายกระดับเป็นสินค้าวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าเพิ่ม 6) ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ควรมีการจัดการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังโดยมีการสำรวจสิ่งแวดล้อมที่ควรแก่การอนุรักษ์และประสานองค์การที่เกี่ยวข้องในการขึ้นทะเบียนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7) ด้านการปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมควรเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับชุมชนโดยการส่งเสริมการบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่เข้ากับเทคโนโลยีและนวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น และ8) ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมการบริการวิชาการ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จรัส สุวรรณเวลา. (2551). *ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยไทย*. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2549). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารราชการแนวใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- นิตยา พรหมวนิช. (2547). *การสังเคราะห์การปรับบทบาทของสถาบันราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา อุตระกุล, ชัคติไย รัชสวัสดิ์, เอกรัตน์ เอกศาสตร์, และพัชยา ทรงเที่ยงไชย. (2551). *การ
ปฏิรูปการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้*
ทุนอุดหนุนงบประมาณแผ่นดิน : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาผดุงชาติ.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2538). *พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538*. ฉบับกฎีกา 112 ตอนที่ 4 ก
: หน้า 1 - 21.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2547). *พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์
คณะรัฐมนตรี.
- วรุณี โรมรัตนพันธ์. (2548). *ทบทวนสังคม*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์. (2559). “เปิดมุมมองปัญหาการศึกษาไทยสู่แนวทางการศึกษาที่มี
คุณภาพ”, *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 3 (2) :
กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 – กรกฎาคม พ.ศ. 2559
- สงบ ลักษณะ. (2545). *แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้*. หน้า 31 - 34. *ในการประชุม
ใหญ่ สามัญประจำปี 2545 และประชุมวิชาการห้องสมุดยุคใหม่ : ผู้นำแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ
ฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2547). *พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547*. กรุงเทพฯ ฯ
: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- อุบลวรรณ กิจคณะ และประสพสุข ฤทธิเดช. (2557). “การปฏิรูปการศึกษาด้วยการเสริมสร้างศักยภาพ
การเรียนรู้การคิดแก้ปัญหา”. *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม*, 1 (1) : สิงหาคม พ.ศ. 2556 - มกราคม พ.ศ. 2557
- Van, Dusen. (1997). *Virtual Campus: Technology and Reform in Higher Education*.
[Online] <http://www.gov/databases/ERICDigests/ed412815.html> [25 November 2006]